

Aller Aqua: 60 år med udvikling, uddannelse og stærke partnerskaber

Fra lokal foderstofforretning til international pioner inden for foder til akvakultur. På 60 år har den danske virksomhed, Aller Aqua, udviklet sig fra en traditionel produktionsvirksomhed til et samlende videncenter med forskning og innovation, og som samtidig har taget et socialt medansvar for uddannelse og udvikling i en række lande.

Udefra ligner det måske bare en fabrik, der laver foder til akvakultur. Men der er langt mere på færde hos den danske virksomhed, Aller Aqua, lidt uden for UNESCO-byen Christiansfeld. Bag de grå granitskærver og røde mursten hersker nemlig en umættelig nysgerrighed og en helt usædvanlig pionerånd, som i 2024 kan fejre et rundt jubilæum.

Her er det nemlig 60 år siden det allerførste foder til akvakultur blev bestilt hos mølleren Hans Jørgen Bylling. Foderet, han lavede dengang i 1964, var støvfrit, og det var intet mindre end en banebrydende nyhed dengang.

Den samme iboende nysgerrighed findes stadig hos Byllingslægten i dag. En nysgerrighed, der har ført mange lige så nytænkte produkter med sig, men som også har bragt Aller Aqua ud til steder i verden, som kun en eventyrer vil opdage. Her har virksomheden høstet ny viden, som i kombination med erfaringer er blevet brugt til at udvikle, skabe og sikre lokal vækst og regional fødevarerforsyning. Aller Aqua har – kort og godt – påtaget sig ansvar for at hjælpe og udvikle, hvor de kan.

For virksomheden anno 2024 drejer det sig ikke kun om at producere nyt og skabe overskud. Det handler i lige så høj grad om at samle ledende specialister og teknikere, facilitere workshops for opdrættere samt udveksle viden med ledende uddannelsescentre i både ind- og udland.

En vild ide blev til et internationalt eventyr

Det er i dag fjerde generation af familien Bylling, som tegner Aller Aqua. I 2023 foretog virksomheden sit seneste generationsskifte, hvor den mangeårige ejer og direktør, Hans Erik Bylling, overlod den daglige ledelse til sønnen, Anders Bylling.

Men eventyret om fiskefoderet fra Aller tager sin begyndelse helt tilbage i 1963. Her blev Anders' bedstefar, mølleren Hans Jørgen Bylling, kontaktet af nogle svenskere. De havde noteret sig den danske møllers succes med udvikling af et støvfrit svinefoder i pilleform; et koncept svenskerne så muligheder i til deres hjemlige fiskeopdræt. En venlig forespørgsel blev derfor sendt til Hans Jørgen; som straks tog udfordringen op og gik i gang.

Året efter – i 1964 – var det første foder i eget regi på vej til kunderne, og grundstenen til endnu et kapitel i familiens eventyr var lagt.

Konstant på jagt efter viden, udvikling og ny teknologi

Den 1. marts 1979 overtog sønnen Hans Erik sammen med sin bror, Povl, ledelsen af familiens møllevirksomhed. De to drev med stor succes både mølle og produktion af foder

til akvakultur gennem mange år. Men i 1996 havde arbejdet med akvakulturen taget så meget fart, at brødrene valgte at dele virksomheden i to – en traditionel møllevirksomhed og en fabrik til produktion af foder til akvakultur. Aller Aqua var født!

Med vanlig Byllingsk nysgerrighed og gå-på-mod fortsatte de to brødre driften af begge selskaber frem til 2006, hvor Hans Erik fuldt og helt helliger sig udviklingen af Aller Aqua.

I et interview i 2023 beskrev han en form for nedarvet uimodståelighed over for nye udfordringer. En nysgerrighed, som også har forplantet sig til medarbejderne og i dag er en helt central hjørnesteen i Aller Aquas kultur.

"Vi har nok altid haft svært ved at sige 'nej' i vores familie, når en udfordring byder sig," fortalte Hans Erik dengang. "Nogle gange går det så galt. Men som regel går det jo godt. Så man skal bare prøve".

Indstillingen ses måske allermest tydeligt i virksomhedens helt eget forsknings- og udviklingscenter. Her studerer og undersøger marinbiologer og en række andre eksperter alt fra forskellige fiskearters metabolisme og udvikling til, hvordan man optimerer foderblandinger til skiftende vandmiljøer og årstider.

"Ud over, at vi er lykkedes med at samle så mange dygtige mennesker i vores virksomhed, så tror jeg, at jeg er mest stolt over vores forsknings- og udviklingscenter," udtaler Hans Erik Bylling. "Det sted giver os bare så meget ny viden om fisk, og om hvordan man giver dem den bedste fodersammensætning og samtidig minimerer spild."

Sammen om forskning og udvikling

Skal man følge Byllings og Aller Aquas filosofi, så skal nyttig viden imidlertid deles for at kunne skabe værdi i verden. Derfor har virksomheden i årenes løb indledt samarbejder med en række videregående læresteder, såsom Københavns Universitet, DTU Aqua samt Norwegian University of Life Sciences, Nord University og Norwegian Institute for Water Research – alle tre i Norge – samt Università di Bologna i Italien og Wageningen University i Holland – noget der ifølge Hans Eriks søn, Anders Bylling, giver arbejdet hos virksomheden en ekstra dimension.

"Det handler ikke bare om, at vi selv skal have den nyeste viden om arter og foder," forklarer han. "For os handler det lige så meget om at dele og bidrage, så vi også kan hjælpe med at udvikle og uddanne mennesker – ikke kun i Danmark. Derfor deltager vi aktivt, hvor vi er til stede, og deler hellere end gerne viden".

I 2018 deltog Aller Aqua sammen med DTU Aqua og Teknologisk Institut i et forskningsprojekt, der skulle kortlægge muligheden for at bruge insekter til foderet, og i 2023 bevilgede det norske 'Forskningsrådet' 10 millioner norske kroner til et 3-årigt udviklingsprojekt om foder baseret på protein fra hjemligt græs og kløver frem for importeret soja. Med projektet ønsker Norge at forme nogle nationale mål for bæredygtigt opdræt, og her spiller Aller Aqua en aktiv rolle.

Ansvar for læring og uddannelse – ude som hjemme

Med disse uddannelsesaktiviteter prøver virksomheden, ifølge Aller Aquas CPO/CCO, Henrik T. Halken, at sætte fokus på fisk som en sund fødevarer og vise, hvordan man kan drive og udvikle et mere bæredygtigt opdræt, så belastningen på det omkringliggende vand- og havmiljø fortsat bliver reduceret.

”Der er mange facetter i spil her – ikke kun foderets ingredienser. Vi har udviklet produktionsmetoder og værdikæder der minimerer spild og påvirkning af det omkringliggende miljø, samt øger den næringstilgængelighed i foderet” forklarer han og fortsætter: *”Det er kort og godt bedre for både fiskene, opdrætteren og miljøet”*.

Uddannelsesaktiviteterne foregår i hele verden. Jævnligt rejser specialisterne ud for både at uddanne lokale opdrættere, dele nyeste viden og for at øge opmærksomheden på mere bæredygtige driftsformer.

I 2011 startede Aller Aqua op i Egypten, og i 2014 indviede man i Cairo helt nye produktionsfaciliteter, som arbejdede videre på allerede kendte principper. Siden har en række aktiviteter udviklet sig på det afrikanske kontinent. Fra Egypten og Algeriet i nord til Malawi og Zambia i syd, hvor gruppens 5. fabrik er opført i 2016, samt i 2017 måtte den egyptiske produktion udbygges yderligere.

Aller Aqua har i efterhånden mange år afviklet workshops for opdrættere rundt om i verden, og i 2023 indledte virksomheden et samarbejde med 'IDH Sustainable Trade Initiative' om teknisk træning af opdrættere ved Lake Victoria i Kenya.

Tilsvarende åbnede Aller Aqua i 2017 en fabrik i Qingdao i Kina, hvor det primære fokus er på koldtvandsfisk. Også her spredte engagementet sig til andre dele af regionen; for eksempel til Myanmar, hvor Aller Aqua igangsatte nye initiativer for lokale opdrættere. Lignende aktiviteter ventes inden længe at blive gennemført i andre lande i samme region.

Vækst gennem partnerskaber skaber både jobs og udvikling

Samarbejde, fællesskaber og partnerskaber har fra Aller Aquas stiftelse været en helt central søjle i visionen. Sloganet "Let's grow together" er derfor langt mere end bare flotte ord. Det er en filosofi, som både omfavner virksomhedens ansatte men også de mange distributører og de opdrættere, som formidler og køber foderet fra Aller.

”En ting er vores aktiviteter på videns- og forskningsområdet. Noget andet vores engagement hos slutbrugerne. Det er ofte lige så vigtigt,” forklarer Group CEO Anders Bylling. *”Derfor hjælper vi også gerne med at udvikle andres forretning i markeder, hvor der åbenlyst er behov, men for få muligheder”*.

Et eksempel på dette er i det afrikanske land Malawi. Til trods for, at nationen har råde- og fiskerier til flere af kontinentets store søer, herunder det meste af Lake Malawi, så må landet hvert år importere for omkring 9 mio. dollars fisk, for at dække behovet. Her kan fiskeopdræt, der i dag kun har en markedsandel på 6%, få en afgørende rolle.

Derfor indgår Aller Aqua i flere og flere lokale partnerskaber, hvor der ikke bare sælges foder til opdrættere, men hvor virksomheden også bidrager til uddannelse og undervisning af opdrætterne. Med løbende opdateringer på udviklingen kan opdrætterne gradvist øge sine markedsandele og derved reducere importen udefra. Dette igen øger muligheden for at være selvforsynende.

"Som med aktiviteterne både på det afrikanske kontinent og i Asien har det for os været vigtigt, at folk selv får lov til at præge processen og gøre tingene på måder, der passer til den lokale kultur," understreger Anders Bylling. "Så får du mennesker til at føle ejerskab og engagement for tingene. Uden det kan man ingenting udrette".

Bæredygtighed er et nøgleord – nu og i fremtiden

I 2017 sker der igen noget, som skubber den gamle familievirksomhed endnu et trin op ad udviklingsstigen. Foran 800 fremmødte erhvervsfolk og politikere modtager direktør, Hans Erik Bylling, Ernest & Youngs prestigefyldte pris 'Entrepreneur of the Year' og bliver hyldet ved EY's gallashow i Forum i København. Prisen, ingen hos Aller Aqua havde set komme, vækker imidlertid stor jubel for alle i og omkring virksomheden.

"Den pris har helt sikkert gjort noget for selvbevidstheden – ikke bare her i hovedkontoret. Vi fik rigtig mange lykønskninger fra vores folk verden over, der udtrykte stor stolthed over, at vi kunne trække den hjem. Alle rankede jo lige ryggen en ekstra gang i tiden efter," udtalte Hans Erik Bylling i et senere interview.

Prisen blev givet for virksomhedens succes på den globale scene, men også for dens aktive indsats for at indarbejde FN's verdensmål i alle dele af virksomheden – et arbejde man i øvrigt var i gang med længe inden målene blev defineret i 2015.

Mindre overraskende var det måske derfor, da Anders Bylling og Henrik T. Halken på ny måtte på scenen, da Aller Aqua i 2021 trak Business Koldings store verdensmålspris hjem. Prisen her blev officielt givet for virksomhedens arbejde med at CO₂-mærke sit foder. Men reelt skete det som kulmination på lang række forskellige aktiviteter, der måske mere en noget andet illustrerede, at socialt ansvar hos Aller Aqua drejer sig om aktive handlinger.

Særligt historierne om virksomhedens skoleprojekt i Zambia fyldte i den offentlige opmærksomhed. Sammen med nogle lokale partnere oprettede Aller Aqua i løbet af 2019 en grundskole i det område, hvor man kort forinden havde etableret en ny fabrik. Det gav med ét slag områdets børn et skoletilbud, og deres forældre fik en god grund til at arbejde, udvikle og bosætte sig nærområdet.

"Hvem ved. Måske kan vi være med til at skabe næste generation af Aller Aqua-kolleger her," udtalte Hans Erik Bylling dengang med skævt smil. Samtidig gjorde han dog også opmærksom på, at engagement for Aller handler om hele lokalområdet.

"Lokalt ansvar kan også være, at vi støtter lokale bønder og køber deres majs og soya til vores produktion i området. Det er også at arbejde for bæredygtighed."

For ham kan man derfor trække en rød tråd mellem skoleprojektet i Zambia og Aller Aquas hjemlige arbejde med at CO₂-mærke sit foder.

En sikker hånd i en usikker verden

Selvom næste generation af Byllingslægten nu hedder Anders til fornavn, så vil Aller Aqua også fremover være drevet af nysgerrighed og et klart fokus på mennesker og miljø i samspil. Denne tilgang vil fortsat præge virksomhedens udvikling, initiativer og samarbejder rundt om i verden.

Men Anders Bylling ved også, at det ofte kræver mere end bare nysgerrighed. Det kræver også mod. Mange af de steder, Aller Aqua har valgt at engagere sig, er vilkårene langt fra lige så sikre og infrastrukturelt velorganiserede, som den er på hjemmebanen i Europa. Fattigdom og manglende forsyningsikkerhed kan være udfordringer, man skal overkomme.

"Aller Aqua har egentlig altid gået egne veje – og indimellem er det også at gå forrest," fortæller CEO Anders Bylling. "Vi tager en chance, når det føles rigtigt, og vi er ikke bange for at være i udfordrende markeder. Om det er i Myanmar eller i Ukraine, så skal vores gode samarbejdspartnere kunne regne med os. Derfor bliver vi hængende og gør, hvad vi kan."

Aller Aqua kommer ikke som sådan til at fejre 60-året for Hans Jørgen Byllings første fiskefoder i 1964. Men en række interne aktiviteter vil i løbet af året blive rullet ud for at markere begivenheden.

FAKTA OM ALLER AQUA GROUP

- Dansk familieejet virksomhed med hovedsæde i Christiansfeld, Danmark
- Producerer fiskefoder til mere en 70+ lande verden over fra fabrikker i Danmark, Polen, Tyskland, Egypten, Kina, Zambia og Serbien
- Mere end 650+ ansatte over hele verden
- Produktionskapacitet: 340.000+ tons
- Årlig omsætning i omegnen af 274 mill. EUR (2022)